

Akcia: Skalky
Lokalita: Malá Fatra

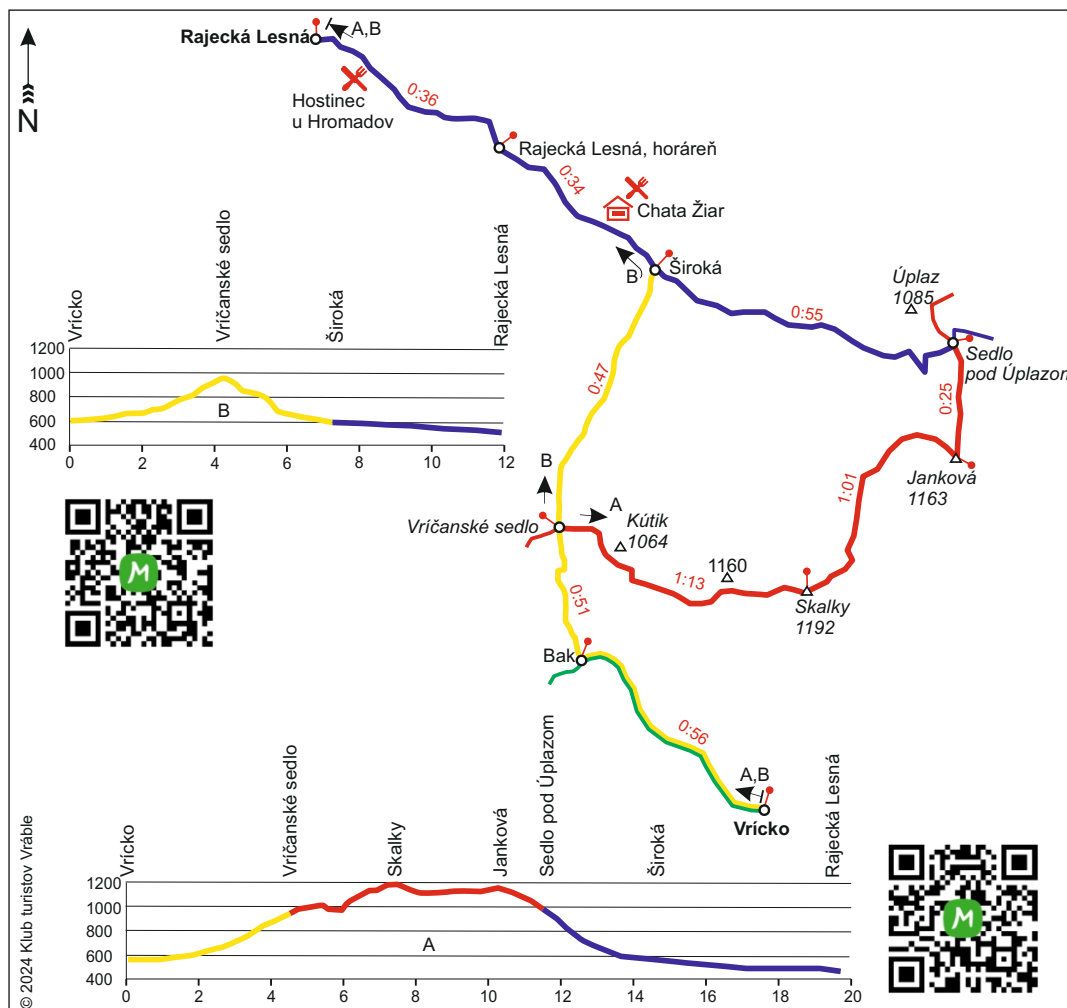
Parametre trasy:

- A** Prevýšenie: 675 m
Dĺžka trasy: 19,8 km
Čas bez prestávok: 6:31 hod.
- B** Prevýšenie: 342 m
Dĺžka trasy: 12 km
Čas bez prestávok: 3:44 hod.

Zdroje:
trasa, časy: mapy.cz

Dátum: 18.5.2024

Tiesňové volanie:
112

Vríčko

Obec vznikla koncom 14. storočia, patrila jezuitom. Prvá dostupná písomná zmienka pochádza z roku 1505. Názov pochádza pravdepodobne od slova vrece, podľa tvaru výbežku chotára. Vríčko ako súčasť Hauerlandu bolo osídlené zväčša nemeckým obyvateľstvom, vysťahovaným roku 1945 až 1946, ktoré malo pre obec vlastný názov - Munichwiese (Mníchova Lúka).

V roku 1715 mala 31 domov, mlyn, roku 1784 mala 89 domov a 1173 obyvateľov, roku 1820 92 domov a 1512 obyvateľov. Zaoberali sa drevorubačstvom, chovom dobytky, tkáčstvom a chodili aj na žatevné práce.

Hauerland

Nemecké kolonizáciu Hauerlandu podnietil bohatý výskyt rúd na strednom Slovensku. V 13. storočí vzniklo sedem stredoslovenských banských miest, medzi nimi zlatá Kremnica (Kremnitz), strieborná Banská Štiavnica (Schemnitz) a medená Banská Bystrica (Neusohl). Pojmom Hauerland označujeme banskú, niekdajšiu Nemcami osídlenú oblasť v okolí spomínaných miest, ktorá zahŕňa aj nemecký jazykový ostrov okolo Kremnice (Kremnitz) a Nitrianskeho Pravna (Deutsch-Proben), vrátane jazykovej skupiny okolo Handlovej (Krickerhau). Názov Hauerland sa presadil koncom tridsiatych rokov. Nemecké pomenovania niektorých obcí tejto oblasti obsahujú vo svojom názve príponu -hau ako napr. Drexlerhau (Jánova Lehota), Glaserhau (Sklenené), Honneshau (Lúčky), Krickerhau (Handlová), Kuneschhau (Kunešov), Neuhau (Nová Lehota), Schmiedshau (Tužina).

Nárečie v Hauerlande je značne podobné s nárečím na dolnom Spiši (Unterzips), ale aj s nárečím v oblasti južnej krajiny v Slovinsku (Gottschee).

Rajecká Lesná

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1413, keď Stibor zo Stiboric udelil dedičné richtárstvo vo Frivalde Michalovi Valachovi za verné služby.

Výňatky z listiny:

My, Stibor, Transylvánsky vojvoda, župan Trenčianskej, Bystrickej a Solnockej stolice, a tiež veľa pán Váhu, atď. Znením prítomnej listiny dávame na známosť všetkým, ktorí do nej nahliadnu, že

šľachtický muž Michal Walach náš verný a milý služobník, s naším súhlasom a našou vôľou v dedine nazývanej Friwald ... tamže vo Friwalde richtárstvo a súdnicstvo s kúriou, alebo tiež základinou, všetkými plodmi, príjmami, úžitkami, poplatkami a uloženými povinnosťami, obrábanými oráčinami, lúkami, vrchmi, pasienkami, lesmi, kríkmi, a tiež akýmkoľvek menami nazývanými príslušnosťami, ktoré oddávna k tejto kúrii náležia a patria, nič nevynímajúc: jemu, jeho dedičom a nástupcom dedičov večito a neodvolateľne vydané a za 50 uhorských hrivien ukladáme a nariaďujeme, osobitne šľachtickému mužovi Ladislavovi z Liptova, aby spomenutému Michalovi, alebo jeho nástupcom nič nelúpili a nevyberali poplatky, alebo slove napádali slobodného priateľa Dané v Trenčíne, v nedelňu po /sviatku/ jedenástich tisícoch pannách, v roku Pána 1413. 22. október 1413.
(celý text na www.rajekalesna.info)

Názov vznikol z nemeckého názvu FREIWALD, čo znamená "slobodný les" alebo "voľný les". Možno pod tým rozumieť les ešte nezaújatý kolonistami, prípadne aj les, od ktorého nebolo treba platiť nijaké poplatky.

V roku 1587 vydal Juraj Thurzo listinu pre svojho provizora Jána Frivaldského, na základe ktorej daroval na večné časy jemu a jeho potomkom dedičné richtárstvo vo Frivalde a k nej patriaci slobodný grunt, pasienky, hory ako aj právo na mlyn a pílu, a to za mnohoraké služby Františkovi Thurzovi a jemu. Rod Frivaldských si svoje postavenie dedičných richtárov udržal až do druhej polovice 18. storočia, kedy Mária Terézia zrušila inštitúciu dedičných richtárov. V kánonickej vizitácii zo začiatku 17. storočia sa píše, že osada Frivald je malá osada, obkolesená a ukrytá hustým lesom, do ktorej vedie úzka cesta. Bolo ju ťažko nájsť, a tým aj dobyť tureckými nájazdmi. Zvláštnosťou bolo, že každý osadník používal prírmenie Frivaldský.

Slovenský betlehem

v Rajeckej Lesnej vytvoril majster Jozef Pekara, ktorý začal na tomto diele pracovať v roku 1980.

Rezbár Jozef Pekara sa narodil 15.6.1920 v Borskom Petre, býval v osade Šuja pri Rajci a neskôr v

Rajeckých Tepliciach, kde 5.1.2005 zomrel.

Výber profesie nebol náhodný. Vzťah k drevu a práci s ním mal Jozef Pekara už od detstva. Neboli to však len okolité lesy a rezbársky silný región, ktoré nasmerovali profesnú cestu tejto výraznej osobnosti. Jeho otec bol debnár a aj starší brat Ján pracoval ako rezbár. Sám začal používať dláta ako desaťročný.

Po odchode na dôchodok si majster plní dávnu túžbu urobiť „niečo veľké“. Malo to byť dielo, kde budú sústredené všetky doterajšie skúsenosti, ktoré bude jedinečné, reprezentatívne - SLOVENSKÉ. Majster sa v roku 1980 púšťa do výroby diela, ktoré je odkazom veriaceho človeka, obdivovateľa krás Slovenska, rezbára a konštruktéra. Začal sa rodiť Slovenský betlehem. Vznikol pätnásť rokov a je umiestnený v Dome Božieho milosrdenstva (používa sa však aj pomenovanie Dom Božieho narodenia) v Rajeckej Lesnej, kde je dielo inštalované. Nádherná expozícia nezobrazuje iba Kristovo narodenie, ale aj dejiny slovenského národa. Betlehem je zapracovaný do scenérie najvýznamnejších slovenských pamiatok, je tu stvárnený bežný život aj pracovné činnosti slovenského ľudu v minulosti.

Scéna Božieho narodenia sa nachádza uprostred diela a je začlenená do obce Rajecká Lesná. Okolo nej sú zastúpené všetky slovenské regióny svojimi najznámejšími miestami a pamiatkami. Hrady Devín, Bratislava, Trenčín, Orava, katedrály v Nitre, Trnave, Spišskej Kapitule, Košiciach a ďalšie. V pozadí sa týči Kriváň, jeden z tatranských štítov, ktorý je symbolom slovenskej krajiny.

Celé dielo je 8,5 m dlhé, 2,5 m široké a 3 m vysoké. Spolu je tu rozmiestnených cca 300 postáv, z ktorých sa polovica pohybuje.

Slávnostné verejné otvorenie sa uskutočnilo 26. novembra 1995, kedy bola sprístupnená prvá časť - oblasť Stredoslovenského kraja, pričom v nasledujúcich dvoch rokoch sa dielo kompletizovalo doplnením Západoslovenského a Východoslovenského kraja.

Súčasťou budovy Slovenského Betlehemu je Galéria na prvom poschodí, kde sú vystavené drevorezby významných rajeckých rezbárov, ako Briestenský, Veselý, Bača.